

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО Спеціальність: 081 Право Галузь знань: 08 Право ОПП «Право»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану:	Обов'язкова освітня компонента освітньо-професійної програми «Право» (освітня компонента, що формує загальні та спеціальні компетентності)		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр:	4 курс, 8 семестр		
Семестровий контроль:	залік		
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/кількість годин):	3 кредити/90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	42	24	18
заочна форма:	–	–	–
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 48		Заочна форма – відсутня
Мета навчальної дисципліни:	формування у здобувачів освіти системних знань про правові засади охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, реалізації та захисту екологічних прав, а також застосування норм екологічного законодавства у практичній діяльності.		
Завдання навчальної дисципліни:	– засвоєння здобувачами освіти основних положень екологічного права та законодавства; – формування знань щодо правового регулювання використання й охорони природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, реалізації та захисту екологічних прав; – набуття вмінь застосовувати норми екологічного законодавства та визначати правові наслідки екологічних правопорушень. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен: ЗНАТИ: – поняття, предмет, методи, принципи та систему екологічного права; – систему та особливості джерел екологічного права; – об'єкти та суб'єкти екологічного права; – правові засади раціонального використання та охорони природних ресурсів; – систему та повноваження органів екологічного управління і контролю; – екологічні права та обов'язки фізичних і юридичних осіб, гарантії їх реалізації та способи захисту; – особливості правового режиму територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні; – правові механізми забезпечення екологічної безпеки та правовий режим екологічно уражених територій;		

	– підстави та види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. УМІТИ: – орієнтуватися в системі екологічного законодавства та визначати нормативно-правові акти, необхідні для вирішення конкретної правової ситуації; – правильно застосовувати норми екологічного законодавства; – визначати права та обов'язки суб'єктів екологічних правовідносин; – аналізувати правові ситуації у сфері використання та охорони природних ресурсів; – визначати способи реалізації та захисту екологічних прав; – характеризувати правові режими природних територій та об'єктів; – визначати правові вимоги у сфері поводження з відходами та забезпечення екологічної безпеки; – кваліфікувати екологічні правопорушення та визначати відповідні види юридичної відповідальності.
Компетентності:	ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі у сфері правничої діяльності або у процесі навчання, застосовуючи норми права, юридичні механізми та практичні навички професійної діяльності в умовах певної невизначеності. СК3. Здатність застосовувати знання основних засад та інститутів національного права. СК5. Здатність надавати консультації з типових правових питань. СК6. Здатність аналізувати правові проблеми та приймати обґрунтовані рішення.
Результати навчання:	РН9. Використовувати у професійній діяльності знання засад та інститутів галузей права національної правової системи. РН11. Аналізувати явища та процеси у правничій сфері на основі застосування теоретичних знань і прикладних навичок у професійній діяльності.
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти:	Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до встановлених критеріїв за кожним видом навчальної діяльності: 1. Оцінювання роботи на семінарських (практичних) заняттях (максимум 40 балів) За 8 семінарських (практичних) занять максимальна оцінка за роботу на кожному занятті становить 5 балів. 5 балів – повне і системне знання навчального матеріалу, правильне використання правничої термінології, чіткі та аргументовані відповіді, правильне застосування норм екологічного законодавства під час виконання практичних завдань та вирішення правових ситуацій. 4 бали – добре знання навчального матеріалу, правильне розуміння основних понять та положень екологічного законодавства; відповіді загалом правильні, але містять окремі неточності або недостатнє обґрунтування. 3 бали – часткове знання навчального матеріалу, неповні відповіді, наявність окремих помилок, труднощі із застосуванням норм екологічного законодавства під час виконання практичних завдань. 2 бали – фрагментарне знання навчального матеріалу, суттєві неточності у відповідях, недостатнє розуміння основних положень теми та труднощі під час вирішення практичних правових ситуацій. 1 бал – мінімальне знання окремих положень теми, суттєві помилки у відповідях, невміння самостійно застосувати отримані знання під час виконання практичних завдань.

0 балів – відсутність без поважних причин, незнання теми або відмова від відповіді.

2. Оцінювання самостійної роботи (максимум 10 балів: 10 завдань × 1 бал):

1 бал – завдання для самостійної роботи виконано у повному обсязі, опрацьовано рекомендовані нормативно-правові акти та навчальну літературу; матеріал викладено правильно, логічно й послідовно; здобувач демонструє розуміння основних понять і положень екологічного права за відповідною темою.

0,5 бала – завдання виконано частково, матеріал викладено неповно або допущено окремі помилки та неточності.

0 балів – самостійну роботу не виконано або виявлено порушення академічної доброчесності.

3. Оцінювання індивідуального завдання (ІНДЗ) (максимум 20 балів):

18–20 балів – робота виконана у повному обсязі, тема глибоко та всебічно розкрита, здобувач демонструє ґрунтовне розуміння питань екологічного права, правильно використовує правничу термінологію та положення екологічного законодавства, логічно й послідовно викладає матеріал, аргументує власні висновки; робота відповідає вимогам до оформлення, під час захисту здобувач упевнено презентує результати та надає обґрунтовані відповіді на запитання.

14–17 балів – робота виконана якісно, основний зміст теми розкрито правильно, але наявні окремі неточності у використанні правничої термінології, положень екологічного законодавства, викладенні матеріалу або оформленні; під час захисту здобувач добре орієнтується в матеріалі, але відповіді на окремі додаткові запитання є неповними.

10–13 балів – робота виконана недостатньо повно, зміст теми розкрито поверхово, допущено суттєві неточності у висвітленні питань екологічного права, порушено логічність або послідовність викладення; під час захисту здобувач недостатньо орієнтується в темі та має труднощі з відповідями на запитання.

0–9 балів – робота не відповідає основним вимогам до змісту та виконання ІНДЗ, тема практично не розкрита, допущено значні змістові помилки, здобувач не орієнтується у змісті виконаної роботи під час захисту; робота не виконана або виявлено порушення академічної доброчесності.

4. Оцінювання модульного контролю (МКР) (максимум 10 балів):

9–10 балів – завдання виконано повно і правильно, здобувач демонструє глибоке розуміння основних понять і положень екологічного права, надає повні, логічні й аргументовані відповіді на теоретичні питання, правильно застосовує норми екологічного законодавства та виконує запропоновані практичні завдання.

7–8 балів – завдання виконано в цілому правильно, здобувач добре володіє навчальним матеріалом, правильно розкриває основні поняття та положення екологічного права, але допускає окремі неточності або недостатньо повно обґрунтовує відповіді.

4–6 балів – завдання виконано частково, здобувач демонструє знання основних положень навчального матеріалу, але допускає суттєві помилки, теоретичні питання розкриває неповно, має труднощі із застосуванням норм екологічного законодавства під час виконання практичних завдань.

0–3 бали – виконано лише окремі завдання, відповіді містять суттєві змістові помилки та свідчать про недостатнє засвоєння навчального матеріалу, або модульну контрольну роботу не виконано.

5. Умови отримання оцінки без додаткових випробувань (без складання заліку):

Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання, підсумкова оцінка з дисципліни складається зі стартової складової (максимум 80 балів) та залікової складової (максимум 20 балів). Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають стартову рейтингову оцінку 60 і більше балів, можуть отримати відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань (без складання заліку). Зі здобувачами, які виконали умови допуску, але набрали менше 60 балів, або тими, хто бажає підвищити свій рейтинг, проводиться залік (максимум 20 балів).

Приклад розрахунку рейтингової оцінки:

здобувач освіти отримав:

35 балів – за роботу на семінарських заняттях;

11 балів – за самостійну роботу;

13 балів – за ІНДЗ;

9 балів – за МКР.

Разом: $35 + 11 + 13 + 9 = 68$ балів.

Оскільки здобувач набрав 68 балів (60 і більше), він може отримати підсумкову оцінку 68 балів без складання заліку. Якщо здобувач бажає підвищити рейтингову оцінку, він може скласти залік.

6. Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю – заліку (максимум 20 балів)

18–20 балів – здобувач демонструє системні знання з екологічного права, повно й аргументовано відповідає на питання, правильно використовує правничу термінологію та норми екологічного законодавства, правильно виконує практичні завдання та вирішує типові правові ситуації.

14–17 балів – здобувач добре володіє навчальним матеріалом, дає переважно правильні, але недостатньо повні відповіді, допускає окремі неточності у використанні правничої термінології та норм екологічного законодавства, загалом правильно виконує практичні завдання.

10–13 балів – навчальний матеріал засвоєно частково, відповіді неповні, наявні помилки у визначенні основних понять і положень екологічного права, здобувач має труднощі із застосуванням норм екологічного законодавства під час виконання практичних завдань.

0–9 балів – знання навчального матеріалу недостатні, відповіді містять суттєві помилки або відсутні, здобувач не володіє основними поняттями екологічного права та не може застосовувати норми екологічного законодавства під час виконання практичних завдань.

7. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності (заохочувальні бали):

Заохочувальні бали нараховуються понад обов'язкові види навчальної роботи та не включаються до основного розподілу балів із дисципліни.

Додаткові бали можуть нараховуватися:

– за рішенням циклової комісії – за участь у наукових гуртках, конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах і конкурсах; підготовку наукових публікацій, тез доповідей; виконання творчих і пошукових завдань поза межами навчального плану;

– за рішенням викладача – за систематичну та зразкову навчальну роботу, виконання завдань підвищеної складності й додаткових проєктів, опрацювання додаткового матеріалу, систематичне відвідування занять, якісне ведення конспекту та активну участь у консультаціях.

Заохочувальні бали додаються до результатів поточного контролю. При заліковій формі контролю загальна сума обов'язкових і додаткових балів

	до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів. Оцінка «А» (90–100 балів) не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів. Одне наукове, творче чи інше досягнення може бути враховане для нарахування додаткових балів лише з однієї навчальної дисципліни.
Зміст навчальної дисципліни:	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА Тема 1. Предмет, метод, принципи та система екологічного права Предмет екологічного права та види еколого-правових відносин. Поняття екологічного права та його характеристика в інтегрованому і диференційованому змісті. Методи правового регулювання екологічних суспільних відносин. Основні принципи екологічного законодавства і права. Система екологічного права та його співвідношення з суміжними правовими галузями. Тема 2. Джерела екологічного права та екологічні правовідносини Поняття та особливості джерел екологічного права. Конституційні засади екологічного права. Закони України як джерела екологічного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права. Міжнародні договори як джерела екологічного права. Тема 3. Об'єкти і суб'єкти екологічного права Поняття й основні ознаки об'єктів екологічного законодавства і права. Види об'єктів екологічного законодавства і права. Природні об'єкти та природні ресурси як об'єкти екологічного права. Навколишнє природне середовище як інтегрований об'єкт екологічного права. Поняття та види суб'єктів екологічного права. Тема 4. Правове забезпечення раціонального використання та охорони природних ресурсів Правове забезпечення охорони атмосферного повітря. Правовий режим раціонального використання й охорони земель і земельних ресурсів. Правове забезпечення раціонального використання й охорони вод та водних ресурсів. Правове регулювання раціонального використання й охорони надр та їх ресурсів. Правове забезпечення раціонального використання й охорони лісів та лісових ресурсів. Тема 5. Правові засади екологічного управління та екологічного контролю Поняття, види та основні принципи екологічного управління та екологічного контролю. Система органів державного екологічного управління та контролю. Функції управління і контролю у сфері природокористування й охорони довкілля. Повноваження органів управління щодо вирішення спорів у сфері використання природних ресурсів та охорони довкілля. Тема 6. Екологічні права та обов'язки фізичних і юридичних осіб та їх захист Основні екологічні права й обов'язки громадян у сфері природокористування та природоохорони. Право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Екологічні права та обов'язки юридичних осіб. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Система способів охорони і захисту екологічних прав та їх реалізація.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Тема 7. Правовий режим територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні

Поняття природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні. Особливості правового режиму природних та штучно створених територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Правовий режим курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних територій. Правова охорона рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного і тваринного світу.

Тема 8. Правове регулювання поводження з відходами

Поняття відходів та їх класифікація. Основні напрями державної політики у сфері поводження з відходами. Компетенція органів виконавчої влади і місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами. Правове регулювання поводження з окремими видами відходів. Економічне й екологічне стимулювання утилізації відходів і зниження обсягів їх накопичення та зберігання.

Тема 9. Правове забезпечення екологічної безпеки та правовий режим екологічно уражених територій

Поняття, ознаки та види екологічно уражених територій. Правовий режим території надзвичайного стану. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Поняття екологічної безпеки та правовий механізм її забезпечення. Правове регулювання екологічної безпеки населення при застосуванні хімічних речовин і токсичних препаратів. Правове забезпечення біологічної та радіаційної безпеки.

Тема 10. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення

Поняття і функції юридичної відповідальності за правопорушення у сфері природокористування та природоохорони. Підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення. Адміністративна відповідальність за порушення екологічного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти довкілля.

Пререквізити:	опанування навчальної дисципліни «Екологічне право» ґрунтується на раніше набутих здобувачами знаннях із теорії права та основних галузей національного права. Передумовами успішного вивчення дисципліни є розуміння системи права і законодавства, правового статусу учасників суспільних відносин, засад діяльності органів публічної влади, а також уміння працювати з нормативно-правовими актами, аналізувати правові норми та застосовувати їх під час вирішення типових правових ситуацій.
Постреквізити:	знання та вміння, набуті під час вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право», використовуються під час проходження виробничої практики, виконання практичних завдань професійного спрямування та вирішення типових правових ситуацій, пов'язаних із застосуванням норм екологічного законодавства, захистом екологічних прав, використанням і охороною природних ресурсів та забезпеченням екологічної безпеки.
Інформаційне забезпечення:	Нормативно-правові акти: 1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр

2. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1264-12>
3. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12>
4. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16.10.1992 № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2707-12>
5. Водний кодекс України : Кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/213/95-вр>
6. Лісовий кодекс України : Кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3852-12>
7. Кодекс України про надра : Кодекс України від 27.07.1994 № 132/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/132/94-вр>
8. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2768-14>
9. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2059-19>
10. Про управління відходами : Закон України від 20.06.2022 № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2320-20>
11. Про екологічну мережу України : Закон України від 24.06.2004 № 1864-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1864-15>
12. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 № 1908-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1908-14>

Основна література:

1. Екологічне право : підручник / Г.В.Анісімова [та ін.] ; за ред. А.П.Гетьмана ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 552 с.
2. Екологічне право : курс лекцій / укладачі : О.В.Надбон, О.М.Данілін, О.В.Савченко, Т.О.Луценко, Д.І.Кіреєнко. Харків : НУЦЗУ, 2022. 172 с.
3. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. К.Р. Резворович. Дніпро: ДДУВС, 2022. 188 с.
4. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М.В.Краснова, Ю.А.Краснова. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2021. 190 с.
5. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини : підручник / М.В.Краснова, Ю.А.Краснова. Київ: НУБіП України, 2023. 278 с.

Додаткова література:

1. Екологічна безпека: навч. посіб. / О.В.Уваркіна, В.О.Ананьїн, А.В.Гангал, Н.М. Волошина, Н.Г.Синицина, І.І.Софієнко ; ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 314 с.
2. Екологічна безпека і контроль : навч. посіб. / С.В.Станкевич, Л.В.Головань, М.Ю.Станкевич ; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2022. 133 с.
3. Екологічне право України : навчально-методичний посібник / Н.Р.Кобецька. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2022. 95 с.
4. Природно-ресурсний потенціал України: забезпечення добробуту та екологічної безпеки населення : монографія / за заг. ред. проф. М.А.Хвесика. Київ. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2021. 148 с.
5. Фінансування екологічних проєктів шляхом краудфандингу: правові аспекти та практика застосування : практ. посіб. / О.М.Шуміло; за заг. ред. О.Кравченко. Львів : Видавництво «Компанія "Манускрипт"», 2020. 108 с.

	Інформаційні ресурси: 1. Законодавство України. Офіційний вебпортал Верховної Ради України URL: https://zakon.rada.gov.ua/ 2. Офіційний вебпортал Верховної Ради України URL: https://www.rada.gov.ua/ 3. Урядовий портал. Кабінет Міністрів України URL: https://www.kmu.gov.ua/ 4. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України URL: https://me.gov.ua/ 5. ЕкоСистема. Національна онлайн-платформа у сфері захисту довкілля URL: https://eco.gov.ua/ 6. Державна екологічна інспекція України URL: https://www.dei.gov.ua/ 7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: https://www.nbuv.gov.ua/	
Матеріально-технічне забезпечення:	Технічне та програмне забезпечення: сучасні навчальні аудиторії з комп'ютерною та презентаційною технікою, доступом до мережі Інтернет; ліцензійний пакет MS Office (Word, PowerPoint); мультимедійні засоби для опрацювання та представлення навчальних матеріалів. Інформаційно-методичне забезпечення: доступ до офіційних електронних баз нормативно-правових актів, електронних бібліотек, репозитаріїв закладів освіти та наукових установ; навчальна та наукова література з екологічного права; конспект лекцій з дисципліни; методичні матеріали та завдання для семінарських (практичних) занять і самостійної роботи. Системи дистанційного навчання: наявність електронного навчального курсу на платформі Google Classroom ПрАТ «ВНЗ «МАУП», електронного силабусу, матеріалів лекцій, презентацій, завдань для семінарських (практичних) занять, самостійної роботи, модульного контролю та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Шевченко Віктор Михайлович Викладач циклової комісії з права та правоохоронної діяльності Придунайського фахового коледжу ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Контакти викладача: E-mail: pfkmaup06@gmail.com Моб. телефон (Viber/Telegram): (096)-478-74-80